

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 1119010919
Dátum vydania rozhodnutia: 18.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1119010919.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Q. V., pre prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 18. februára 2021 v Bratislave dovolanie obvineného podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Holiča proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. augusta 2020, sp. zn. 3Tos/67/2020, a jednomyselne takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. V. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I uznesením z 25. júna 2020, č. k. 1Nt/26/2019-112, podľa § 68a ods. 1 Trestného zákona („Tr. zák.") zamietol návrh obvineného Q. V. o podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia, podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. vyslovil, že obvinený Q. V. neplní obmedzenia a povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia, ktorý mu bol uložený uznesením Okresného súdu Trenčín z 30. septembra 2019, sp. zn. 6Nt/189/2019 a marí výkon jeho kontroly technickými prostriedkami a zároveň podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. premenil trest domáceho väzenia na nepodmienený trest odňatia slobody vo výmere 452 dní s tým, že obvinený bol podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. s poukazom na § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu do stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu súdu prvého stupňa podal sťažnosť obvinený, na základe ktorej Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. augusta 2020, sp. zn. 3Tos/67/2020, podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného poriadku („Tr. por.") zrušil uvedené uznesenie Okresného súdu Bratislava I vo výroku o zaradení obvineného Q. V. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody a podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. s poukazom na § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol obvinený zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Bratislave podal dovolanie obvinený Q. V. vo svoj prospech

prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Holiča podaním zo 7. decembra 2020, doručeným na Okresný súd Bratislava I v ten istý deň. V dovolaní uviedol, že dovolanie podáva podľa § 368 ods. 1 písm. h), ods. 2 písm. a) Tr. por. per analogiam a domáhal sa, aby dovolací súd podľa § 378 Tr. por. v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podporne aj podľa § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. dovolanie pripustil a nariadil verejné zasadnutie a postupoval podľa § 384 Tr. por. a aby rozsudkom určil, že bol porušený zákon v ustanoveniach § 371 ods. 1 písm. b), c), d), g), f) Tr. por. a aby určil aj porušenie čl. 46 ods. 1, 2, 4, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aby zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. augusta 2020, sp. zn. 3Tos/67/2020 a jemu predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 25. júna 2020, sp. zn. 1Nt/26/2019, a prikázal súdu prvého stupňa, aby zákonným sudcom vec bez zbytočných prietahov v potrebnom rozsahu prejednal a spravodlivo rozhodol. Podľa dovolateľa boli uplatnené dovolacie dôvody naplnené tým, že

- na súde prvého stupňa nebola JUDr. Marta Hirešová zákonnou sudkyňou,
- krajský súd na neverejnom zasadnutí potvrdil vecnú a právnu stránku prvostupňového rozhodnutia,
- obvinený nemal byť spôsobilý sa náležite obhajovať a nenáležito mal chápať príčiny porušenia povinností domáceho väzenia a súd prvého stupňa mal mať podozrenie, či obvinený chápe zmysel trestného stíhania a či netreba nariadiť vyšetrenie jeho duševného stavu a nutnú obhajobu,
- oboznámenie listín, ku ktorým sa nemal možnosť obvinený vyjadriť, nebolo verifikované zákonným spôsobom a listina nebola spracovaná výsluchom toho, kto listinu vyhotovil, krajský súd dokazovanie nedoplnil a svedka nevypočul,
- nebolo preukázané, že obvinený bol poučený o svojich právach a povinnostiach ohľadom výkonu trestu domáceho väzenia a súd prvého stupňa neustálil dni, kedy mal obvinený porušiť zásady domáceho väzenia,
- sudy nesprávne aplikovali hmotnoprávny predpis, lebo vykonaný trest domáceho väzenia zarátali do nepodmienečného trestu odňatia slobody, pričom za riadne vykonaný trest domáceho väzenia treba považovať situáciu, že bol vykonaný deň domáceho väzenia bez zmeškaného príchodu z povolenej výnimky (z vychádzky), nariadený trest domáceho väzenia vo výmere 452 dní musel byť krátený o dni, kedy nebolo zistené omeškanie alebo iné porušenie režimu domáceho väzenia, rozhodnutie musí ustáliť skutok, predmet protiprávneho konania a ak k tomu nedošlo (vo význame, že v daný deň obvinený zmeškal alebo pred povolenou výnimkou opustil byt, v ktorom mal vykonávať trest domáceho väzenia), tak obvinený v daný deň vykonal trest domáceho väzenia.

Podľa dovolateľa z ustanovenia § 368 ods. 1 Tr. por. je možné dovolanie pripustiť aj voči rozhodnutiam, ktoré nie sú taxatívne vymenované v § 368 ods. 2 Tr. por. a dovolanie treba povoliť aj preto, že „právo vyplýva aj z medzinárodných dohôd, Dohovorov, Listín či Charty“ s tým, že konkrétne dovolateľ poukázal na čl. 1, čl. 7 ods. 5, čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Dovolací súd vzhľadom na spôsob svojho rozhodnutia nepovažuje za potrebné podané dovolanie ďalej bližšie rozvádzať a odkazuje na jeho obsah v spise na č. 1. 182 - 183.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní 15. januára 2021.

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 <.

Podľa § 368 ods. 2 Tr. por. ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmienečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmienečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania,

g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,

h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Podľa § 371 ods. 2 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku <. alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona <. alebo Trestného poriadku <. o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmiennečne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmiennečnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste.

Podľa § 382 písm. f) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Po predložení veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal podané dovolanie spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a preto bolo nutné podané dovolanie odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. f) Tr. por., čo vyplýva z nasledujúcich skutočností.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že predmetné dovolanie vyhodnotil ako dovolanie podané samotným obvineným Q. V., hoci malo byť podľa podpisovej doložky uvedenej na konci dovolania podané „za Q. V. v mene V. M.Č. družky“. Uvedené posúdenie dovolania dovolacím súdom vyplýva z tých skutočností, že podľa splnomocnenia priloženého k podanému dovolaniu V. M. splnomocnila advokáta JUDr. Jozefa Holiča na zastupovanie Q. V. v konaní pred dovolacím súdom, pričom obvinený Q. V. v priloženom písomnom súhlase uviedol, že súhlasí s obsahom dovolania, osvojuje si ho a na znak súhlasu ho na rovnopise aj vlastnoručne podpisuje s tým, že súhlasí a splnomocňuje svoju družku V. M. na jeho podanie v mene obvineného. Z uvedeného vyplýva, že splnomocnenie pre advokáta JUDr. Jozefa Holiča znie na zastupovanie obvineného pred dovolacím súdom (pod čo treba zahrnúť aj podanie dovolania), avšak zo splnomocnenia nevyplýva, že by bol uvedený advokát splnomocnený V. M. na podanie dovolania v jej mene, pričom podľa prvej vety § 369 ods. 5 Tr. por. osoba podávajúca dovolanie v prospech obvineného s jeho výslovným písomným súhlasom toto robí vo svojom mene, nie v mene obvineného, pričom aj samotný obvinený v písomnom súhlase uviedol, že súhlasí s podaním dovolania v jeho mene.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia na úrovni riadneho opravného prostriedku. Dovolanie, preto možno podať iba proti niektorým druhom súdnych rozhodnutí vydaných v trestnom konaní (sú výslovne uvedené v § 368 ods. 2 Tr. por., pričom minister spravodlivosti môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiam uvedeným v § 371 ods. 2 Tr. por.), a to z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. a dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.), pričom dovolací súd je viazaný uplatnenými vecnými dôvodmi dovolania (dovolateľom vytýkanými chybami) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, resp. z iných, dovolateľom neuvedených dôvodov (§ 374 Tr. por., § 385 Tr. por.). Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúma v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom, čomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.).

Jednou zo základných podmienok, ktoré musí dovolací súd zisťovať ešte pred tým, ako vôbec môže posudzovať obsah samotných dovolacích námietok, je to, či bolo dovolanie podané proti právoplatnému rozhodnutiu, proti ktorému je možné dovolanie podať. Okruh rozhodnutí, proti ktorým je možné podať dovolanie, vymedzuje v prvom rade ustanovenie § 368 ods. 2 Tr. por., a to týmito rozhodnutiami:

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol (je zrejmé, že aj v tomto prípade musí ísť o rozhodnutie vydané na základe riadneho opravného prostriedku podaného proti rozhodnutiu podľa písmen a/ až g/, a nie proti akémukoľvek rozhodnutiu, čo vyplýva zo systematiky dotknutých ustanovení právnej úpravy dovolania).

V ustanovení § 368 ods. 2 Tr. por. sa zároveň síce vyjadrením „ak tento zákon neustanovuje inak“ otvára možnosť podania dovolania aj proti ďalším rozhodnutiam, avšak za podmienky, že je to výslovne ustanovené Trestným poriadkom. Tieto ďalšie rozhodnutia, proti ktorým je možné podať dovolanie vyplývajú z úpravy dôvodov dovolania v § 371 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého môže podať dovolanie minister spravodlivosti aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku <. alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona <. alebo Trestného poriadku <. o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmiennečne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmiennečnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste. Z uvedenej právnej úpravy však vyplýva, že uvedené právo podať dovolanie je v tomto prípade § 371 ods. 2 Tr. por. viazané na osobu ministra spravodlivosti a dovolanie v týchto prípadoch nemôže podať ani obvinený ani generálny prokurátor.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že medzi rozhodnutiami, proti ktorým je možné podať dovolanie, nie je uznesenie ohľadom premeny trestu domáceho väzenia na nepodmiennečný trest odňatia slobody podľa § 53 ods. 6 Tr. zák., pričom v prejednávanej veci bolo podané dovolanie proti rozhodnutiu nadriadeného súdu, ktorým bolo také uznesenie súdu prvého stupňa v časti zrušené a rozhodnuté v zrušenej časti nadriadeným súdom, teda proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, dovolací súd sa nemohol meritórne zaoberať pochybeniami vytýkanými v dovolaní a ich posudzovanie bolo irelevantné.

Vyššie uvedený výklad dotknutých ustanovení Trestného poriadku je v súlade s ustálenou súdnou praxou, ktorá sa aplikuje v takýchto prípadoch, podľa ktorej okruh rozhodnutí, proti ktorým je prípustné dovolanie, je s účinnosťou od 1. septembra 2011 explicitne ustanovený v § 368 ods. 2 písm. a) až písm. h) Tr. por.; ďalšie druhy dovolaní napadnuteľných rozhodnutí, ktoré má na mysli slovné spojenie uvedené v návěti tohto ustanovenia „ak tento zákon neustanovuje inak“, vyplývajú z § 371 ods. 2 Tr. por. s tým, že tieto môže účinne napadnúť len minister spravodlivosti; naproti tomu odsek 3 § 371 Tr. por. nerozširuje okruh ministrom spravodlivosti napadnuteľných rozhodnutí, ale rozširuje okruh dovolacích dôvodov, v rámci ktorých má minister spravodlivosti možnosť domáhať sa aj nápravy skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený (R 52/2016).

Pokiaľ dovolateľ napriek uvedenej zákonnej úprave v dovolaní poukazuje na niektoré ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tak dovolací súd

uvádza, že ani súd nemôže vykladať zákon a jeho jednotlivé ustanovenia tým spôsobom, ktorý je v rozpore s jeho obsahom s poukazom, že podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Žiadny druh a metóda výkladu práva (právnej normy) neumožňuje prijať záver, že uznesenie o premene trestu domáceho väzenia na nepodmienečný trest odňatia slobody podľa § 53 ods. 6 Tr. zák. (§ 435 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnutie nadriadeného súdu o riadnom opravnom prostriedku podanom proti takému rozhodnutiu, možno podradiť medzi rozhodnutia, proti ktorým je možné podať dovolanie. K tomu dovolací súd uvádza, že rozhodnutie o premene trestu domáceho väzenia nemá charakter rozhodnutia vo veci samej a ide o rozhodnutie, ktorým súd rozhoduje o tom, či obvinený plnil obmedzenia alebo povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia a či nemaril výkon kontroly technickými prostriedkami. Z uvedeného potom vyplýva, že takým rozhodnutím sa nerozhoduje o vine či nevine obvinenej osoby alebo iným meritórnym spôsobom o podanej obžalobe, a preto tento druh rozhodnutia ani zákonodarca nezaradil medzi rozhodnutia, proti ktorým je možné podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok. Zákonodarca v prípade tohto druhu rozhodnutia teda ani najzávažnejšie prípadné porušenia zákona (ktoré sú obsiahnuté v úprave jednotlivých dôvodov dovolania) nenaradil zásade stability a nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí a v tomto ohľade nie je určujúce, že Ústava Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 5, čl. 154c ods. 1) výslovne upravuje prednosť medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách pred zákonom, keďže z toho nemožno odvodiť, že zákonná úprava nemôže obmedziť okruh právoplatných rozhodnutí, proti ktorým je možné podať mimoriadny opravný prostriedok, pričom čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd negarantuje právo na ďalšiu opravnú inštanciu, resp. právo na mimoriadny opravný prostriedok a v tej súvislosti atribúty práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v jeho čl. 6 ods. 1.

Zhrnutím dovolací súd uvádza, že dotknuté rozhodnutie, proti ktorému bolo podané dovolanie, nie je medzi rozhodnutiami, ktoré sú podľa zákona napadnuteľné dovolaním, a preto dovolací súd na neverejnom zasadnutí podané dovolanie podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.